

Καθημερινή

Σε αναζήτηση κοινής ευρωπαϊκής γραμμής

Οι Γάλλοι προωθούν συντονισμό της πολιτικής, οι Γερμανοί φοβούνται τον παρεμβατισμό της οικονομικής κυβέρνησης

Της Κατερίνας Σώκου

12/6/2010

URL: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_economyagor_2_12/06/2010_404214

Τα διδάγματα της κρίσης και το ζήτημα της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης αποτελούν το θέμα ενός συνεδρίου που διοργανώνει το ΕΛΙΑΜΕΠ, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Bruegel, χθες και σήμερα.

Η ιδέα της οικονομικής διακυβέρνησης έχει την υποστήριξη των Γάλλων, αλλά όχι και τη συμπάθεια των Γερμανών. Ενώ οι Γάλλοι πολιτικοί πιστεύουν στα οφέλη του συγκεντρωτισμού και του συντονισμού της πολιτικής, οι Γερμανοί φοβούνται ότι κάτι τέτοιο θα οδηγήσει σε κρατική παρέμβαση στις αγορές, πλήττοντας τον ανταγωνισμό.

Σύμφωνα με τη δική τους προσέγγιση, αντί να προσπαθεί κανείς να συντονίσει διαφορετικές μακροοικονομικές διαδικασίες, μπορεί να επιβάλει κανόνες και ρυθμίσεις. Ορίζοντας ως συνταγματική υποχρέωση την εξάλειψη των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και απαγορεύοντας τις ανοιχτές πωλήσεις μετοχών και ομολόγων στη Γερμανία, έχουν ήδη εφαρμόσει αυτή τη λογική στο εσωτερικό της χώρας. Ωστόσο, οι προτάσεις τους για ένα μηχανισμό ελεγχόμενης χρεοκοπίας στην Ευρωζώνη δεν συζητήθηκαν στο Eurogroup της Δευτέρας. Ενώ το Ecofin συμφώνησε στην ιδέα να τεθούν αυστηρότεροι κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας, δεν υπήρξε κάποια συγκεκριμένη απόφαση στις γερμανικές προτάσεις για αυτόματες κυρώσεις σε χώρες που επί μακρόν έχουν υπερβολικά ελλείμματα και χρέος.

Όπως σημειώνει στην εισήγησή του στο συνέδριο ο ερευνητής του Ινστιτούτου Bruegel, Βόλφγκανγκ Πρόισλ, οι γερμανικές κυβερνήσεις δεν αισθάνονται άνετα με τη γαλλική ιδέα μιας οικονομικής κυβέρνησης για την Ευρωζώνη. Φοβούνται, τονίζει, ότι η Γαλλία θα αξιοποιήσει αυτό το εργαλείο για να υπονομεύσει την ανεξαρτησία της ΕΚΤ και να επιβάλει τον κρατικό παρεμβατισμό. Ωστόσο, ο ίδιος πιστεύει ότι μία οικονομική κυβέρνηση θα μπορούσε να είναι «αποτελεσματικό εργαλείο εφαρμογής των κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και αποτροπής των μακροοικονομικών ανισορροπιών, όπως οι φούσκες των ακινήτων στην Ισπανία και την Ιρλανδία». Αλλά και στο εσωτερικό της Γερμανίας, θα μπορούσε «να λειτουργήσει καταλυτικά για την ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών και το άνοιγμα προστατευμένων κλάδων».

Εκτός από τους Γάλλους, υπέρ μιας ευρωπαϊκής διακυβέρνησης τάσσεται και ο πρώην

υπουργός Οικονομικών και πρώην μέλος της ΕΚΤ, Τομάζο Πάντοα-Σκίοπα. Σε συνέντευξή του στην «Κ», δήλωσε ότι χρειάζεται επίσης ενίσχυση του κοινοτικού προϋπολογισμού και μεγαλύτερη ευελιξία στη διαχείρισή του.

Όπως τονίζει, χρειάζεται πιο αποτελεσματική εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας, ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς και περισσότερες πρωτοβουλίες από την Ε.Ε., «αντί να γίνεται ο συντονιστής μεταξύ των πολιτικών των κρατών-μελών». Σύμφωνα με τον κ. Πάντοα-Σκίοπα, «μεγαλύτερη δράση θα σήμαινε ίσως περισσότερη ευελιξία στον προϋπολογισμό της Ε.Ε., ώστε να αξιοποιηθούν κεφάλαια για την προώθηση κοινών πολιτικών σε τομείς όπως η έρευνα, οι υποδομές, η ενέργεια και το περιβάλλον, όπως ήδη προβλέπεται ευρωπαϊκή δράση από τη Συνθήκη. Σε όλους αυτούς τους τομείς υπάρχει κοινοτική νομοθεσία, αλλά και ανάγκη για μεγαλύτερες δημόσιες δαπάνες». Όπως προτείνει, η χρηματοδότησή τους θα μπορούσε να προέλθει από έναν φόρο: «Γιατί να μην έχουμε έναν φόρο άνθρακα, που ο πολίτης θα πληρώνει απευθείας στην Ε.Ε., χωρίς να περνάει από τον εθνικό προϋπολογισμό. Έτσι δεν θα ασκηθεί πίεση στους προϋπολογισμούς».

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΕΛΙΑΜΕΠ Λουκά Τσούκαλη, υπάρχει μία ακόμη διαφορά αντίληψης εντός της Ευρωζώνης: η Γαλλία και οι χώρες του Μεσογειακού Νότου θεωρούν ότι η δημοσιονομική προσαρμογή στις χώρες με υψηλά ελλείμματα θα πρέπει να συνδυασθεί με μέτρα για την ενίσχυση της εσωτερικής ζήτησης σε χώρες με πλεονάσματα.

Αντίθετα, οι πλέον ανταγωνιστικές Γερμανία, Φινλανδία και Ολλανδία διδάσκουν οικονομική ορθοδοξία και προάγουν την ανάγκη να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους στις παγκόσμιες αγορές. Σύμφωνα μάλιστα με τον κ. Τσούκαλη, για την ώρα, οι δεύτερες φαίνεται ότι κερδίζουν. Ωστόσο, όπως επισημαίνει, «το κρίσιμο ερώτημα είναι αν θα υπάρξει ανάπτυξη στην Ευρώπη τα επόμενα χρόνια και πώς θα κατανομηθεί». Ο ίδιος εμφανίζεται επιφυλακτικός απέναντι στη γερμανική πρόταση για έναν μηχανισμό ελεγχόμενης χρεοκοπίας εντός της Ευρωζώνης, ως τρόπο αποτροπής μιας συστημικής κρίσης. Όπως τονίζει, αν προκύψει η ανάγκη, κάτι τέτοιο χρειαζόταν πολύ προσεκτικό χειρισμό, αλλά και «ευνοϊκές καιρικές συνθήκες», δηλαδή μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και μικρότερη αστάθεια στις αγορές.

Σύμφωνα με την εισήγηση του αναπληρωτή καθηγητή στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γιώργου Παγουλάτου, η Ευρωζώνη έχει ανάγκη από μια νέα «μεγάλη συμφωνία» που θα διασφαλίσει τα οφέλη της κοινής αγοράς και του ευρώ για τις πλέον ανταγωνιστικές οικονομίες, ενώ παράλληλα θα μεταφέρει κάποιο από το δικό τους πλεόνασμα στις λιγότερο ανταγωνιστικές. Όπως εκτιμά, η Ευρώπη έχει επείγουσα ανάγκη μεγαλύτερης σταθερότητας και αλληλεγγύης, ώστε να διευρυνθούν τα οφέλη του κοινού νομίσματος, ευνοώντας πάντως όλα τα κράτη-μέλη. Όσο για τον κ. Τσούκαλη, τολμά να ελπίζει σε μία νέα μεγάλη ευρωπαϊκή πολιτική συμφωνία, που πέρα από τη διαχείριση του ευρώ θα περιλαμβάνει την τόνωση της εσωτερικής αγοράς, πρόοδο στον συντονισμό της φορολογικής πολιτικής, και μέτρα για την προώθηση μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα - όπως παραδέχεται, όμως, αναζητείται ακόμη η πολιτική βούληση για κάτι τέτοιο.

Αναγκαίες συνθήκες για το μέλλον της Ε.Ε.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις για μία Ευρώπη ικανή να ανταποκριθεί στις προκλήσεις μιας μεταβατικής, παγκόσμιας εποχής παρουσιάστηκαν την Πέμπτη σε εκδήλωση του ΕΛΙΑΜΕΠ με τίτλο «Η Ευρώπη σε κρίση;». Σε αυτήν παρουσιάστηκε μελέτη του προέδρου του ΕΛΙΑΜΕΠ, Λ. Τσούκαλη, του πρώην συμβούλου για ευρωπαϊκές υποθέσεις του Τόνι Μπλερ, Ρότζερ Λιντλ και του διευθυντή του Policy Network, Ολαφ Κράμε. Σύμφωνα μ' αυτήν, για να έχει ρόλο στην παγκόσμια εποχή, η Ε.Ε. πρέπει να ανταποκριθεί σε τρεις ανάγκες: Πρώτον, να διασφαλίσει τη νομιμοποίηση, τη διακυβέρνηση και την ασφάλεια του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Δεύτερον, να προσαρμοσθεί σε μία μεταβατική εποχή, επαναπροσδιορίζοντας τους στόχους και το πλαίσιο για την επιτυχία τους. Και τρίτον, να διαμορφώσει νέα κοινωνική και οικονομική συμφωνία για την Ε.Ε. Μόνο έτσι, τονίζουν οι τρεις συγγραφείς, θα ανταποκριθεί στις προσδοκίες των Ευρωπαίων πολιτών. Η εκδήλωση -στην οποία, εκτός από τους κ. Λιντλ και Τσούκαλη, συμμετείχαν ο επικεφαλής του ινστιτούτου Bruegel Ζαν Πιζανί Φερί και ο οικονομολόγος Αντρέ Σαπίρ- αναζήτησε το μέλλον της Ε.Ε. υπό το πρίσμα της αστάθειας που εξακολουθεί να συγκλονίζει την Ευρωζώνη.

Ένα βράδυ στη Σταμάτα

Ήταν ένα ζεστό βράδυ στη Σταμάτα – ένα πραγματικό χωριό, με την πλατεία, την εκκλησία του και τις ταβέρνες τριγύρω. Προσκεκλημένοι του γερμανομαθούς βουλευτή της Ν.Δ. Ευριπίδη Στυλιανίδη ήταν ο πρόεδρος Γκέοργκ Βίντερ και αρκετά από τα μέλη της επιτροπής προϋπολογισμού του βαυαρικού Κοινοβουλίου – όλοι από το κόμμα των Χριστιανοκοινωνιστών, τους συμμάχους των Χριστιανοδημοκρατών της Αγκελα Μέρκελ στη Βαυαρία. Σε παραδοσιακό περιβάλλον, μεταξύ χωριάτικης σαλάτας και ελληνικών μεζέδων που τιμήθηκαν δεόντως από τους Γερμανούς προσκεκλημένους, έγιναν φιλότιμες προσπάθειες αναθέρμανσης των ελληνογερμανικών σχέσεων, με περίσσεια καλής διάθεσης από τις δύο πλευρές ώστε να αρθούν οι «παρεξηγήσεις». Δικαιολογώντας την αντίδραση της Ν.Δ. στα μέτρα του ελληνικού προγράμματος στήριξης, ο κ. Στυλιανίδης εξήγησε ότι το πρόβλημα της ελληνικής ανταγωνιστικότητας δεν σχετίζεται με τους μισθούς των Ελλήνων, που είναι ήδη χαμηλοί. Κατά το δείπνο συζητήθηκαν προτάσεις για πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τις διμερείς οικονομικές σχέσεις ή και για από κοινού πολιτικές για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Η επιφυλακτικότητα, όμως, κάποιων από τους προσκεκλημένους για την οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα ήταν εμφανής. «Δεν θα ήταν καλύτερα να βγαίνατε από την Ευρωζώνη, ώστε να τονωθεί η ανάπτυξη;», επέμενε ένας από τους Ευρωβουλευτές του κόμματος, που δεν ικανοποιήθηκε από την αρνητική απάντηση που έλαβε. Οσο για την τοποθέτηση του διπλωμάτη Δημήτρη Πλατή για περισσότερη Ευρώπη, σκόνταψε στα παραδοσιακά γερμανικά ανακλαστικά...